

Regeringen, Infrastrukturdepartementet

10333 Stockholm

REMISS OM BETÄNKANDET MODERNA TILLSTÅNDSPROCESSER FÖR ELNÄT (SOU 2019:30)

Er beteckning: I2019/01809/E

STÄLLNINGSTAGANDE

Länsstyrelsen i Kronobergs län instämmer i huvudsak i betänkandets bedömningar och förslag. Länsstyrelsen vill dock göra följande tillägg och kommentarer.

LAGFÖRSLAG – FÖRESLAGEN LYDELSE AV 2 KAP. 2 § ELLAGEN

Synpunkter - Länsstyrelsen anser att det kan finnas behov av att ytterligare definiera vad som avses med område i bestämmelsen.

LAGFÖRSLAG – FÖRESLAGEN LYDELSE AV 3 KAP. 1 § ELLAGEN

Synpunkter – Tillägget i andra stycket i 3 kap. 1 § ellagen är välkommet och lämpligt att genomföra eftersom en fungerande elförsörjning är av central vikt för Sveriges förmåga att hantera kriser och höjd beredskap. Förändringen tvingar nätoperatörerna att planera sin verksamhet så att resurser och kompetens för drift finns inom landet vilket avsevärt ökar driftssäkerheten under störda förhållanden.

AVSNITT 4.3.1 ÖVERSYN AV DE GENERELLA UNDANTAGEN FRÅN KONCESSIONSPLIKT

Synpunkter – Länsstyrelsen ser att ett tydliggörande av undantag från koncessionsplikten kan förenkla och ge samordningsvinster. Det är positivt för bland annat vindkraftsanslutningar då det idag tar tid att få till elnätskoncessioner vilket innebär problem för bolaget att få igång vindkraften innan miljötillstånden (som är tidsbegränsade) löper ut.

Vi ser även att förslaget om undantag från koncession för interna nät för vindkraftparker är positivt under förutsättning att elnätdragningen prövas inom miljötillståndet, då det är en del av vindkraftsverkets samlade miljöpåverkan. Ofta

anläggs elledningar i samband med vägdragningarna mellan vindkraftverken, som prövas i miljötillståndet.

Vidare är vi positiva till förslaget att nätmyndigheten ska ges möjlighet att ta fram föreskrifter och handbok för att underlätta bedömningen av vilka ledningar som är undantagna koncessionsplikten eftersom det kan innebära att mer fokus kan ägnas åt de koncessionspliktiga ledningarna.

AVSNITT 4.3.2 UTÖKAD DISPENSMÖJLIGHET

Synpunkter – Länsstyrelsen anser att nätmyndigheten bör ha möjlighet att meddela dispens för att i orostid (gråzon och höjd beredskap) säkerställa drift eller nyinstallation av anläggningar som är viktiga för totalförsvaret (även sådana som inte är hemliga) samt för att upprätthålla driften av särskilt identifierad samhällsviktig verksamhet.

AVSNITT 5 ÖVERSYN AV PRÖVNINGSORDNINGEN FÖR ELLEDNINGAR

Synpunkter – Det är viktigt att fortsätta arbetet med att ökad samordning och att minska ledtider för att snabba upp tillståndsprocessen.

Energimarknadsinspektionen är den myndigheten med sakkunskap om elnätsbehov och som kan hantera koncessionsprövningen mer övergripande. Det är viktigt att det för elnätkoncessioner görs likartade bedömningar i hela landet samt att prövningar som sträcker sig över länsgränser hanteras av samma myndighet. Prövningarna kan eventuellt förbättras med bättre föreskrifter och vägledning för sökanden vilket borde möjliggöras genom tidigare presenterade förslag.

Länsstyrelsen instämmer i att det inte är lämpligt att prövningen sker hos miljöprövningsdelegationen, MPD, eftersom en anlagd nätkabel eller nätledning inte är en miljöfarlig verksamhet enligt miljöprövningsförordningen utan det är anläggandet av ledningen som blir den miljöfarliga verksamheten/åtgärden. Det är även osäkert om MPD skulle få tillräckliga resurser för en sådan prövning vilket i så fall riskerar att påverka nuvarande handläggningstider negativt.

AVSNITT 5.4 MÖJLIGHETEN ATT BYGGA LEDNINGAR MED STÖD AV NÄTKONCESSION FÖR OMRÅDE BÖR UTÖKAS

Synpunkter – Det är utifrån vårt arbete med ”jordbruksmarkens användning” och ”skogsstrategi” viktigt att betona att regionnäten kan innebära ett kraftigt ingrepp i naturen då luftledningar med breda ledningsgator tar skog ur produktion och försvårar jordbruk. Även andra värden som olika värdefulla biotoper och friluftsliv påverkas. Utifrån detta anser vi att nätmyndighetens roll att granska utbyggnad av regionnät inte bör begränsas.

AVSNITT 5.5 MARKÅTKOMST OCH LEDNINGSRÄTT

Synpunkter – Vi ser det som positivt att det i lagstiftningen tydliggörs vilken lagstiftning som är tillämplig vid prövning av tillträde till fastighet för undersökning av ledningssträckning. Vi anser dock att det är svårt att genom utredningens förslag överblicka i vilken mån detta kommer att innebära

ytterligare arbetsuppgifter och vilka resurser som kommer att krävas för att säkerställa en skyndsam process för koncessionsprövningen.

AVSNITT 5.6 DEN SOM VILL BEDRIVA VATTENVERKSAMHET BÖR HA RÅDIGHET

Synpunkter – Länsstyrelsen instämmer i bedömningen att det är en nödvändig ändring som likställer processen med etablering av elnät med andra allmänna intressen som järnvägs- och vägbyggnation mm.

AVSNITT 6.2.1 PRÖVNINGEN AV EN LEDNINGS ALLMÄNNA LÄMPLIGHET BÖR FÖRTYDLIGAS

Synpunkter – Vi delar utredningens uppfattning att prövningen, inte minst av större elledningar, behöver beredas ur samhällsekonomiska perspektiv och en samlad hållbarhetsanalys. Vidare behöver det ses över hur samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningar ska utformas. Behovet av en ny ledningen behöver vara tydligt motiverat. I utredningen framgår också möjligheten att se över om behovet kan lösas på annat sätt som kan vara mer kostnadseffektivt t. ex. optimering av drift i befintliga anläggningar. De samhällsekonomiska konsekvenser och nyttorna behöver belysas på ett tydligt sätt. En helhetssyn behövs på de livsmiljöer som berörs lokalt och regionalt. Nya större ledningar i stam- och regionledningar (400kV -130 kV) ger en stor påverkan på boendemiljöer och byar lokalt, människors försörjning genom jord- och skogsbruk och turism samt fastigheter som slås sönder. Även om mark kan brukas finns en stor rädsla hos brukare och boende för påverkan från magnetfält kring ledningarna.

Det behöver tas fram en vägledning för en konsekvensutredning som belyser de samhällsekonomiska konsekvenserna i ett bredare perspektiv. Även processen med samråd och dialogen med berörda lokalt är mycket viktig. Valt alternativ ska vara väl förankrat och motiverat. Det gäller både lokalisering och teknikval.

AVSNITT 6.2.3 BEDÖMNINGEN AV KONCESSIONSHAVARENS LÄMPLIGHET BEHÅLLS OFÖRÄNDRAD

Synpunkter - Att nätföretag drifrar från Sverige är ett bra första steg men ytterligare krav på bolagens lämplighet bör kunna ställas. Frågan om godkännande innan köp från utlandet m.m. bör utredas vidare ur totalförsvårssynpunkt. Det finns redan tillståndspliktig verksamhet som kräver noggrann genomgång av den sökandes ekonomi, kunskap och förtroende (vandel) i samhället (t.ex. serveringstillstånd). En djupare prövning av koncessionshavarens lämplighet bör utifrån Sveriges säkerhet vara möjlig även vid ägarbyte.

AVSNITT 6.3.1 KONCESSIONSBESLUTETS STÄLLNING GENTEMOT FÖRELÄGGANDEN OCH FÖRBUD ENLIGT MILJÖBALKEN BÖR STÄRKAS

Synpunkter - I likhet med ett miljötillstånd med villkor som har rättskraft bör även en koncession ha en tydlig rättskraft. Det ställer dock tydliga krav på

miljöprövning inom koncessionen och innebär att det även bör kunna ställas miljövillkor i koncessionen.

AVSNITT 6.3.3 NÅGON ÄNDRING BEHÖVS INTE I ÖVRIG LAGSTIFTNING

Synpunkter - Länsstyrelsen delar uppfattningen att det inte behövs någon ändring av plan- och bygglagen, PBL. Som framgår i utredningen innehåller PBL krav på lämplig lokalisering och att hänsyn tas bl.a. till människors hälsa och säkerhet samt risken för olyckor. Det är därför önskvärt att regelverket förtydligas för att undvika intressekonflikter till exempel i Boverkets ”kunskapsbank”

Vidare finns det krav i PBL på att kommunernas översiktsplaner ska innehålla uppgifter om kraftledningar, magnetfält m.m. Länsstyrelsen som har i uppgift att samordna statliga intressen i planeringen vill uppmärksamma att vi skickar förslagen på översiktsplaner på remiss till bland annat Energimyndigheten och Svenska Kraftnät. Närheten till kraftledningar och ny bebyggelse bevakas även av länsstyrelsen i detaljplaner.

AVSNITT 7 OCH 8

Länsstyrelsen har inte tagit ställning till dessa delar i utredningen då vi bedömt att förslagen inte berör vår verksamhet.

ALLMÄNNA SYNPUNKTER

Som anges ovan under avsnitt 6.2.1 behöver samhällsekonomiska analyser föregå beslut om kraftledningsutbyggnad. Vi anser att de punkter som anges i Björn Galants särskilda yttrande under rubriken *samhällsekonomiska analyser* kan vara en grundläggande start.

DE SOM MEDVERKAT I BESLUTET

Beslutet har fattats av landshövding Ingrid Burman med länsjurist Saramaria Johansson som föredragande. I den slutliga handläggningen har även länsarkitekt Gunnel Henriksson, beredskapsdirektör Max Hector, funktionscheferna Anders Meijer, Per-Anders Persson, Jan Grosen och Elisabet Ardö samt miljöskyddshandläggare Anders Brännström medverkat.

SÅ HÄR HANTERAR VI DINA PERSONUPPGIFTER

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.